Statwa mill-isbaħ...

L-Istatwa llum – ritratt: Mark Micallef

Wara li s-sena li għaddiet fl-Imqabba kien iċċelebrat iċ-ċentinarju mit-twaqqif tas-Soċjetà, din is-sena se jiġi ċċelebrat anniversarju ferm importanti mhux biss għas-Soċjetà Santa Marija u Banda Re Ġorġ V iżda għar-raħal inġenerali. Taħbat proprju l-175 sena mill-miġja tal-istatwa titulari ta' Santa Marija fl-Imqabba, xogħol l-iskultur bravu magħruf Mastru Alessandro Farrugia. Joe Chetcuti tkellem ma' **Mario Zammit**, PRO tal-każin tal-Banda Re Ġorġ V biex jiskopri aktar dwar l-istatwa u t-tħejjijiet għall-festa li ġejja.

L-istawa għandha storja partikulari – xi tgħidilna dwarha?

L-istatwa hija xogħol fl-injam tal-iskultur magħruf Mastru Xandru Farruġia taż-Żejtun.

Wara li kienet ilha tinħass il-ħtieġa li ssir statwa ġdida, isbaħ minn dik li kien hemm, kien proprju fi żmien il-Kappillan Tumas Agius Caruana li sar dan il-pass. X'aktarx dan il-pass sar fil-bidu tas-sena 1835. Kien hawn meta l-Kappillan flimkien mal-kleru ddeċidew li javviċinaw lil Mastru Xandru Farrugia, wieħed mill-aqwa skulturi ta' dawk iż-żminijiet. Dan, wara li ra l-kundizzjonijiet, aċċetta li jidħol għal din il-biċċa xogħol. Il-kuntratt sar fit-30 ta' Ottubru 1835 fiż-Żejtun, raħal twelid Mastru Xandru, quddiem in-Nutar Menville Massimiliano Troisi. Fil-kuntratt kien hemm li din l-istatwa kellha tkun lesta sal-aħħar ta' Lulju 1836 sabiex tkun lesta għall-festa ta' dik is-sena. Is-somma globali, li kienet tinkludi z-zokk li minnu nħadmet il-vara, ix-xogħol fl-injam u l-induratura, ġie ammontat għal tliet mitt skud u wieħed.

Din l-istatwa tlestiet fiż-żmien stipulat u jidher li ntgħoġbot ferm mill-kappillan u l-kleru.

Għalhekk ġie deċiż li l-istatwa tinġieb l-Imqabba fl-14 ta' Awwissu. Wieħed isib dokumentat li l-vara nġiebet porċessjonalment miż-Żejtun sal-Imqabba u kif jikteb il-kappillan ta' dak iż-żmien Tumas Agius Caruana, il-pellegrinaġġ għadda mill-irħula ta' Ħal Għaxaq u l-Gudja fi triqithom lejn l-Imqabba. Jidher li kemm il-kleru kif ukoll il-poplu ta' dawn l-irħula laqa' b'ferħ l-istatwa ta' Santa Marija tal-Imqabba, fl-irħula rispettivi fejn anke ndaqqew il-qniepen bħala sinjal ta' ferħ, waqt li kienet għaddejja l-istatwa. L-istatwa ta' Santa Marija waslet fir-raħal tal-Imqabba dakinhar stess tard filgħaxija, jiġifieri fl-14 ta' Awwissu, lejlet il-festa tal-Assunta, fost ferħ u ċelebrazzjonijiet kbar mill-poplu tal-Imqabba.

Fi żmien il-Kappillan Dun Frangisku-Saverju Bonanno (1906-1922) nibtet ix-xewqa li l-istatwa jsirilha pedestall ġdid tal-fidda flok dak tal-injam kif ukoll bradella ġdida. Id-disinn ta' dawn iż-żewġ opri kbar ġie fdat f'idejn l-Imgħallem Abram Gatt. Il-qabar inħadem fl-injam minn Manwel Buhagiar ta' Ħal Tarxien filwaqt li x-xogħol tal-fidda kien fdat f'idejn id-ditta Antonio Ghezzi e Figli ta' Milan u sewa s-somma ta' £400.

Fit-12 ta' Jannar 1927 ġie pprezentat rikors fil-Kurja tal-Arċisqof sabiex issir bradella. Fit-22 ta' Frar 1927 Mons. Arċisqof Mauro Caruana aċċetta t-talba li kienet saritlu fir-rikors. Wara li l-Imgħallem Abram Gatt ta' Bormla lesta d-disinn, ġie deċiż li x-xogħol tal-injam tal-bradella kellu jsir mis-Surmast Manwel Buhagiar ta' Ħal Tarxien waqt li l-Appostolat li hemm madwara ta' din il-bradella, ġie ordnat l-Awstrija għand id-ditta Ferdinado Stuflesser. Il-bradella swiet is-somma globali ta' £194.6. Il-qabar tal-fidda kien ġie inawgurat is-Sibt 11 ta' Awwissu fl-1928 fil-kappella tad-Duluri. Wara li saret Transulazzjoni tar-Relikwa, il-vara tal-Assunzjoni ġiet meħuda proċessjonalment mill-kappella tad-Duluri għall-knisja tal-parroċċa, fost briju kif kien jixraq. Għal din l-okkażjoni, inħaraq murtal ta' erba' bombi, għall-ewwel darba fir-raħal.

Il-vara ġiet irrestawrata u indurata mill-ġdid fl-1966 meta mbagħad l-aħħar li sar xogħol ta' induratura kien fil-1986 meta l-vara għalqet mija u ħamsin sena. Kienet ġiet sgraffita u indurata mill-ġdid mill-induratur Horace Farrugia tal-Imdina. Kienu saru festi kbar meta l-istatwa waslet lura l-Imqabba. F'Mejju 1998 il-vara ttieħdet iż-Żejtun għand Tarcisio Cassar sabiex jitnaddfu l-qabar tal-fidda, is-sandli u l-istellarju tad-deheb.

Xi ħaġa interressanti li ftit forsi jafu hija li teżisti tgħattina fil-boċċa li hemm fl-arzella tan-nofs fuq il-qabar tal-fidda. Din ġiet ikkawżata minn xi ġebel jew ħadid li tar meta fid-9 ta' April 1942 iġġarrfet il-koppla waqt attakk mill-għadu. Din ġie deċiż li ma tiġix restawrata, iżda tibqa hemm bħala tifkira.

L-istatwa tant devota u artistika ta' Santa Marija tinħareġ min-niċċa fid-29 ta' Lulju u tkun esposta fil-knisja tul il-ġranet tal-Kwindiċina, meta mbagħad fid-9 ta' Awwissu tinħareġ fuq iz-zuntier fejn tintlaqa' b'innijiet Marjani mill-Banda Re Ġorġ V. Imbagħad tasal il-ġurnata tant misennija mill-Imqabbin, dik tal-15 ta' Awwissu, meta toħroġ proċessjonalment mat-toroq tar-raħal. Il-vara mbagħad tiddaħħal ġewwa n-niċċa nhar l-Ottava jiġifieri fit-22 ta' Awwissu.

Din is-sena bħala ċelebrazzjonijiet speċjali f'jum il-festa l-quddiesa tal-panigierku se titqaddes mill-Arċisqof Emeritu Mons. Ġużeppi Mercieca.

Nafu li ż-żgħażagħ għandhom sehem importanti fil-festa. X'għandhom imħejji din is-sena?

Fejn jidħlu marċi u briju bħas-snin ta' qabel hemm programm vast imħejji mis-Sezzjoni Żgħażagħ, bi briju organizzat matul il-ġranet tal-festa, biex il-qofol jintlaħaq matul il-Marċ tal-Aħħar Tridu, marċ li matul dawn l-aħħar snin tant sar popolari u li jiġbed mijiet ta' Maltin. Marċ li bħas-snin ta' qabel jinkludi briju u sorprizi, imbagħad wara jsir l-ispettaklu quddiem il-każin li jinkludi programm ta' elementi inovattivi u oriġinali bħalma huma *features* fuq *big screen*, dwal, żbruffaturi bil-karti u nar sinkronizzat mal-mużika u kanzunetti kantati *live*.

Ta' min wieħed isemmi wkoll li wara l-ħruġ tal-vara min-niċċa fid-9 ta' Awwissu, is-Sezzjoni Żgħażagħ se tipprezenta lill-każin bandiera ġdida bil-pittura tal-Assunzjoni.

għal paġna 15

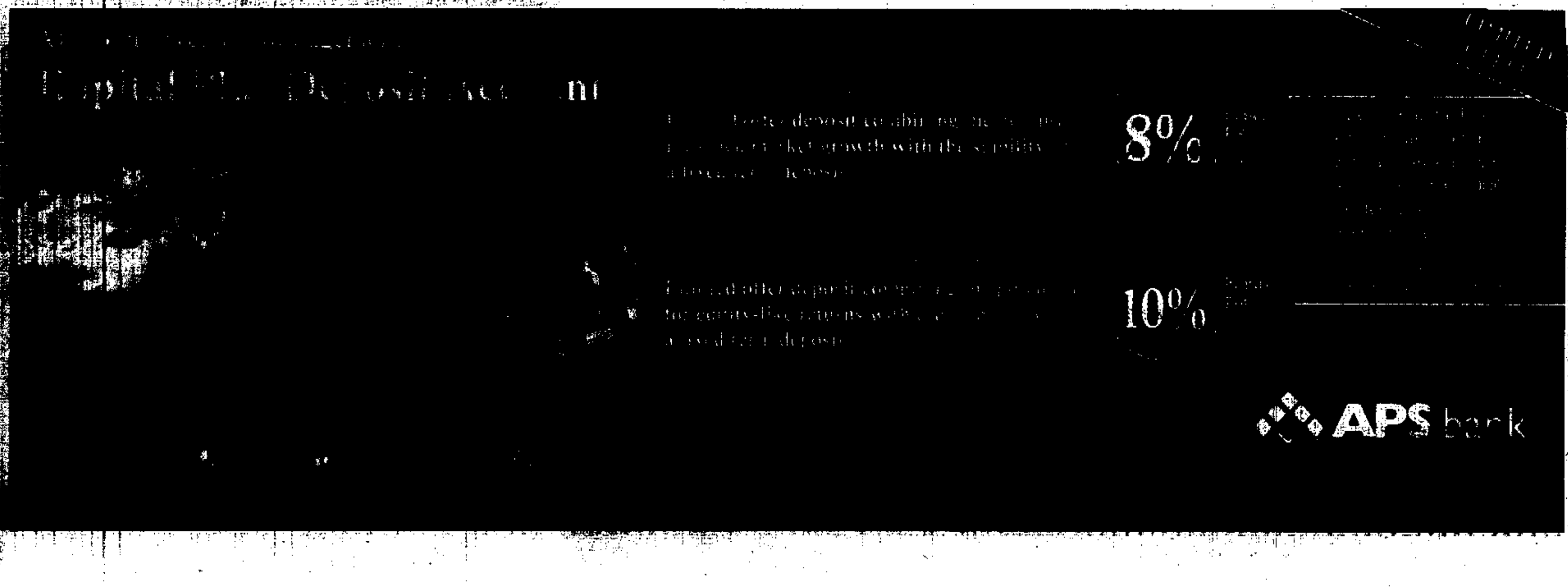

xogħol Mastru Xandru Farrugia

minn paġna 14

Nafu li għaddej il-proġett ta' Triq Karmenu Ciantar fejn jidħol armar. Fiex wasal dan il-proġett?

Fejn jidħol armar din is-sena sar ħafna xogħol fuq il-proġett ta' Triq Karmenu Ciantar, it-triq principali li twasslek għall-pjazza.

Għal din is-sena se jiżżanżnu tmien pedestalli ġodda flimkien mal-erba' pedestalli li diġà kien hemm fi Triq Karmenu Ciantar li tagħti għal fejn il-knisja parrokkjali, u hekk tlesta l-proġett ta' 12-il pedestall. Għal dawn il-pedestalli tlestiet ukoll l-iskultura ta' faccata minnhom mill-iskultur George Cardona.

L-Għaqda tal-Armar din is-sena flimkien mas-Sezzjoni Żgħażagħ kienet impenjata wkoll fil-proġett ta' tmien bandalori ġodda għall-istess triq li tagħti għal fejn il-knisja parrokkjali. Id-disinn ta' dawn il-bandalori hu tal-artist Għawdxi Paul Falzon li qed jieħu ħsieb ix-xogħol ta' sfumar u pittura tal-istess bandalori, Din il-pittura se tkun relatata mal-virtujiet tal-Madonna. Għal din is-sena se jiżżanżnu erba' bandalori minn dan is-sett ta' tmienja, u waħda minnhom għandha tkun lesta mix-xogħol ta' sfumar u pittura involuta.

Din is-sena wkoll l-għaqda ħadet ħsieb li jsir restawr fuq żewġ statwi tal-Appostli, dik ta' Sant'Andrija u dik ta' San Ġwann. Apparti r-restawr u induratura sar ukoll xogħol ta' restawr fuq il-pedestalli tal-Appostli, hekk kif reġgħet bdiet tiġi indurata l-iskultura kollha ta' dawn il-pedestalli.

In-nar jagħti karattru lir-raħal tal-Imqabba. X'għandkom preparat din is-sena?

Ma tistax issemmi l-Imqabba u ma semmix il-logħob tan-nar. Din is-sena, bħas-snin ta' qabel, hemm preparat programm vast. Minbarra l-murtali li jinħarqu kuljum fi ħruġ il-vara min-nicca u matul il-ġranet tat-Tridu, jispikka l-ispettaklu ta' lejlet il-festa li jiġbed eluf kbar ta' Maltin u barranin. Din is-sena wkoll jinkludi nar sinkronizzat mal-mużika, kif ukoll murtali tradizzjonali tal-beraq pront, beraq bil-logħob u murtali tal-kulur, baraxxijiet, sfejjer, blalen, forom, ittri minn mal-art u aktar. Hekk kif din l-Għaqda hija tant magħrufa għall-oriġinalità u kull sena dejjem ħrigna b'xi ħaġa innovattiva, din is-sena mhix se tkun eccezzjoni, għaliex se jkollna sorpriża sewwasew waqt l-ispettaklu ta' lejlet il-festa. Din se tkun xi ħaġa mill-aktar oriġinali u innovattiva għal Malta. Għalhekk inħeġġu lid-dilettanti sabiex isegwu dan kollu.

L-appuntament imbagħad ikun għal Jum l-Assunta bi ħruq ta' kaxxa tal-ħruġ li se tkun tinkludi diversi baraxxijiet u murtali. Imbagħad il-murtali tal-murtaletti, beraq pront u kulur li jakkumpanjaw il-purcissjoni.

Imbagħad ma nistgħux ma nsemmux in-nar tal-art li minbarra l-ħruq kuljum fi ħruġ il-vara u l-ġranet tat-Tridu, jispikka l-ispettaklu ta' nar tal-art mekkanizzat lejlet il-festa. Din is-sena se naraw ukoll bicciet ta' nar tal-art ġodda.

Il-banda x'għandha preparat?

Bħas-snin l-imgħoddija l-banda tiftaħ l-impenji ufficcjali tagħha nhar id-9 ta' Awwissu meta tilqa' l-istatwa tal-Assunta fuq iz-zuntier imbagħad tagħmel marc mat-toroq principali tal-Imqabba. L-appuntament principali tal-Banda Re Ġorġ V huwa l-programm vokali u strumentali li jsir nhar l-10 ta' Awwissu. Wara marc qasir jibda l-programm li din is-sena se jieħu xejra differenti. Se jkollna l-ewwel parti b'mużika varjata u kontemporanja filwaqt li t-tieni parti se tinkludi l-innu popolari 'Marija Assunta' kif ukoll l-innu l-kbir 'Lil Marija Mtellgħa s-Sema' b'mużika ta' Mro George Martin u versi tal-patri Mqabbi J.M. Ghigo SJ. Dan l-innu din is-sena se jindaqq tliet darbiet. Imbagħad il-banda tkompli bis-servizzi tagħha fil-marc popolari tal-Aħħar Tridu u l-marc ta' nofsinhar f'jum il-festa.

Min hawnhekk nieħu din l-opportunità sabiex f'isem il-Kumitat Eżekuttiv tas-Socjetà Santa Marija u Banda Re Ġorġ V nirringrazzja lis-sottokumitati, lis-socji u partitarji, *sponsors* u lil kull min ta u qed jagħti sehmu sabiex din il-festa tkun success bħal dawk tas-snin ta' qabel.

Nappella wkoll lill-Maltin sabiex japprezzaw dejjem aktar ix-xogħol volontarju li jwettqu l-persuni fi ħdan l-organizzazzjoni tal-festi. Permezz ta' dawn in-nies dejjem qegħdin inżommu ħajjin it-tradizzjonijiet u d-drawwiet ta' pajjiżna, tradizzjonijiet li jagħtu sens ta' identità lil dan il-pajjiż. Fl-aħħar u mhux l-anqas nawgura l-festa t-tajba lill-Maltin u 'l-Għawdxin kollha.

***Sett pavaljuni għal Triq Santa Katerina** – ritratt: Mark Micallef*

MINISTRY FOR HEALTH, THE ELDERLY AND COMMUNITY CARE

Request for Quotations – Qualified Person

The Ministry for Health the Elderly and Community Care invites quotations for the services of a 'Qualified Person' – as defined in regulation 9 of Legal Notice 381 of 2005 as amended – to take the responsibility for all the activities related to specific pharmaceutical operations carried out at the Ministry for Health, the Elderly and Community Care. The responsibilities of the Qualified Person will include, but not solely be, the setting up, maintenance and improvement of, a quality system and operations of pharmaceutical activities at the Ministry for Health the Elderly and Community Care in line with current EU GMP guidelines and with the requirements of the Medicines Act 2003 as amended and its relevant subsidiary legislation, in order for the relevant services to obtain a manufacturing authorisation. The scope of this manufacturing authorisation will cover mainly varied operations associated with primary and secondary repackaging, including labelling and Patient Information Leaflet insertion operations for medicinal products and breaking down from bulk into smaller assembled units. The set up of the system should also cater for some regulatory affairs operations related to the registration of medicinal products according to provisions of the Medicines Act and its subsidiary legislation.

Quotations which should include a full curriculum vitae, proof that the applicant is considered by the Medicines Authority to be eligible to act as a Qualified Person, proof of registration as a Qualified Person with the Pharmacy Council and a flat rate per hour should be deposited in the tender box located at the **Procurement Unit, Office 2, General Stores Building, St Luke's Square, G'Mangia by not later than 10.00am on Wednesday 24th August 2011.**

The Ministry for Health, the Elderly and Community Care shall not be bound to accept the lowest offer or any other offers submitted.

SAJF 2011

EuroTours

Berlin

11-18 ta' Settembru

- Titjira bir-ritorn mal-Air Malta għal Berlin bit-taxxi kollha inklużi
- Akkomodazzjoni għal 7 ljieli fuq bażi tripla fil-Hotel NH City West Berlin 3 star superior f'Berlin
- Eskursjonijiet kollha
- Servizz ta' gwida tal-lokal
- Servizz ta' tour leader

€790

APPOSTA GĦALIK

Malta: Triq Mountbatten, Hamrun
Tel: (+356) 2122 3295, 2596 5555 • Email: info@eurotours.com.mt
Għawdex: 26 Triq ir-Repubblika, Victoria • Tel: (+356) 2156 4452

www.eurotours.com.mt